

Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta saadut lausunnot

Lahden yleiskaava Y-205

Yleiskaavaehdotus

D/8726/10.02.00.00/2021

Sisällysluettelo

Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset

Päijät-Hämeen liitto

Kymenlaakson liitto

Heinolan kaupunki

litin kunta

Lahden ympäristöpalvelut

Lahden museot

Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot

Metsähallitus

Hämeen poliisilaitos

Lahden kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
kirjaamo@lahti.fi

Lausuntopyyntö 17.5.2024

Lausunto kaavaehdotuksesta, Yleiskaava, Lahden suunta -työ 2021-2025: Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021-2025

Lahden suunta -työ 2021-2025 käsittää Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman. Yleiskaava laaditaan koko kaupungin alueelle ja on luonteeltaan voimassa olevaa yleiskaavaa päivittävä ja täydentävä. Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Yhtäaikaisesti yleiskaavan kanssa on laadittu kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma, joka laaditaan nyt toista kertaa. Lahden suunta -työn tavoitevuosi on 2035.

Okeroisten ja Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavat kumotaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) voimaantulon myötä. Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavojen merkinnät ja määräykset jäävät voimaan, tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja määräyksiä noudatetaan osayleiskaavojen alueella. Lisäksi yleiskaavassa rantavyöhyke RV/ -merkinnällä osoitetuilla alueilla noudatetaan neljän muun voimassa olevan osa- tai rantayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä.

ELY-keskuksen luonnosvaiheen lausunnossa esittämät huomiot liittyivät erityisesti vaikutusten arviointiin, jota esitettiin täydennettävän uusien ja muuttuvien aluevarausten osalta. Lisäksi esitettiin tarkasteltavaksi pääkartalla esitettäviä kaavamerkintöjä ja huomioita eri teemakarttojen merkintöihin ja kaavaselostuksen sisältöön.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakuntakaava

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on lyhyesti kuvattu kaavaselostuksessa ja ELY-keskuksen näkemyksen mukaan yleiskaavaehdotus toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Luonnosvaiheen lausunnossa ELY-keskus on todennut, että kaavaselostuksessa on syytä käydä läpi ja perustella mahdolliset yleiskaavan tarkennukset ja perustellut siirtymät maakuntakaavaan nähden. Vastineaineistossa on kuvattu yleiskaavan suhdetta maakuntakaavan ELYn esittämällä tavalla. Ennen hyväksymisvaihetta on syytä tarkistaa, että vastaava kuvaus on liitetty kaavaselostukseen sen lisäksi, että kaavaselostuksessa käydään läpi maakuntakaavan merkinnät Lahden kaupungin osalta.

19.6.2024

Oikeusvaikutteiset kaavakartat

Kaavaluonnosvaiheessa nähtävillä oli viisi oikeusvaikutteista teemakarttaa. Ehdotusvaiheeseen oikeusvaikutteisia teemakarttoja on laadittu yksi lisää, kun viher- ja sinirakenteet on erotettu omiksi kartoikseen. Lahden yleiskaavaehdotuksen eri teemaiset kaavakartat ovat 1: Kestävä yhdyskuntarakenne, 2: Kulttuuriympäristö, 3: Viherrakenne, 4: Sinirakenne, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan viherrakenteen ja sinirakenteen erottaminen omiksi kaavakartoikseen on onnistunut ratkaisu ja parantanut kaavakarttojen luettavuutta.

Yleiskaavamerkintöjä on kahdenlaisia: strategisia kehittämismerkintöjä ja maankäyttömerkintöjä. Yleiskaava-alueiden kaavamääräyksiä täydentävät suunnitteluohjeet on ehdotusvaiheessa päivitetty. Suunnitteluohjeet sisältävät alueellisia lisätietoja tai tavoitteita, mutta ne eivät saa oikeusvaikutuksia

Yleiskaava-aineiston mukaan asumisen aluevarausten kokonaispinta-ala on kasvanut yhteensä noin 11 ha ja elinkeinoalueiden pinta-ala yhteensä noin 63 ha voimassa olevan yleiskaavan verrattuna. Erityisesti elinkeinoalueiden pinta-alan lisääntymistä voidaan pitää merkittävänä ottaen huomioon yleiskaavan tavoitevuoden.

Luonto

Yleiskaavaehdotusta on täydennetty pääosin hyvin ELY-keskuksen palaute huomioon ottaen. ELY-keskus kiittää siitä, että kaavakartat ovat selkeytyneet luonnosvaiheeseen verrattuna päällekkäisten merkintöjen poistuessa ja kaavamerkintöjen selkeytyessä. Valmistuneiden luontoselvitysten tulokset on huomioitu kaavaratkaisussa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisten tärkeiden alueiden merkinnöillä sekä kattavammalla ekologisen yhteyden kaavamerkinnällä. ELY-keskus pitää hyvänä, että ekologisen yhteyden osalta kaavamääräystä on päivitetty ohjaavammaksi ehdotusvaiheessa, joka turvaa yhteyden säilymisen ja kehittymisen paremmin alueiden jatkosuunnittelussa.

Ehdotusvaiheessa uudeksi aineistoksi on tuotu liito-oravaselvitys, joka kattaa merkittävän osan kaupungin alueesta. Liito-oravaselvitys on laadittu laadukkaasti ja kattavasti, ja selvityksen perusteella saa hyvän kokonaiskuvan luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin lukeutuvan liito-oravan esiintymisen nykytilasta, sekä kehityksestä aiemmin laadittuihin selvityksiin nähden. Selvityksessä kannan arvioidaan vähentyneen 50-60 prosenttia verrattuna vuosiin 2014-2016. Kehityksen syitä ja seurauksia on syytä tarkastella nyt valmisteilla olevan yleiskaavan ohjausvaikutus huomioon ottaen. Vastineessa on esitetty, että liito-oravan esiintymisen ydinalueet sijaitsevat pääosin merkittävän luontoverkoston alueilla tai viheralueille. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tuoreimman

19.6.2024

erillisselvityksen tuloksia tulee tarkastella tarkemmin käsillä olevassa yleiskaavassa, ja tunnistettujen elinympäristöjen alueet tulee osoittaa asianmukaisin kaavamerkinnöin ja suunnittelumääräyksin.

Kaavaselostuksen liiteluettelossa yksittäisiä liito-oravan elinympäristöjä on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeinä alueina LUMO-kohteiden luettelossa. ELY-keskus kiinnittää kuitenkin huomiota, että tuoreimmassa selvityksissä todettuja elinympäristöä ei ole osoitettu kaavakartalle, eivätkä osoitetut kohteet kata kokonaisuudessaan tunnistettuja elinympäristöjä. Useita selvityksessä todettuja elinympäristöjä sijaitsee yleiskaavan T-1-, TY-, M- ja A-alueilla esimerkiksi Ala-Kunnaksen ja Ämmälän alueilla, eikä merkittävän luontoverkoston strateginen kehittämismerkintä ohjaa elinympäristöjen huomioimista alueiden jatkosuunnittelussa tarpeeksi. Samoin esimerkiksi Potilanjoen osoitettu liito-oravan elinympäristö ei kata selvityksessä todettua elinympäristöä kokonaisuudessaan. Indikaattorilajina liito-oravan elinympäristöt on syytä huomioida vihersuunnittelun ohjaavana tekijänä esitettyä tarkemmin.

Asutettujen elinympäristöjen lisäksi suunnittelualueella on liito-oravalle soveltuvia, mutta kartoitushetkellä tyhjiksi todettuja elinympäristöjä. ELY-keskus huomauttaa, että liito-oravan ekologiaan liittyvä tunnuspiirre on, että reviirin osat voivat olla ajoin tyhjillään. Tämä ei kuitenkaan mahdollista kohteen hävittämistä tai heikentämistä, mikäli on mahdollista, että kohde on edelleen osa liito-oravan reviiriä. On tarpeen arvioida erityisesti muuttuvan maankäytön alueille sijoittuvien edelleen potentiaalisten elinympäristöjen kytkeytymistä osaksi viherverkkoa ja tällä hetkellä asuttuja liito-oravan elinympäristöjä.

SL-merkinnän (luonnonsuojelualue) kaavamääräystä on muutettu ehdotusvaiheessa niin, että kohteella osoitetaan luonnonsuojelulain mukaisesti perustetut luonnonsuojelualueet. Kaavaselostuksen perusteella merkinnällä on kuitenkin osoitettu ennakoivasti useita kohteita, joilla ei ole perustamispäätöstä. Lähtökohtaisesti SL-merkinnällä tulee osoittaa perustetut luonnonsuojelualueet. ELY-keskus huomauttaa edelleen, että perustettavat mahdolliset uudet luonnonsuojelualueet on mahdollista osoittaa esimerkiksi merkinnällä sl tai yhteismerkintänä kohteen nykyisen aluevarausmerkinnän kanssa.

Vesilain mukaisesti suojellut vesiluontotyypit on osoitettu luonnosvaiheesta eroten kaavakartalle 4 (sinirakenne). Kohteille ei ole annettu kaavakartalle kaavamääräystä. Kohteet on pääosin kartoitettu luontotyyppiselvityksessä, ja kohteista on olemassa ajantasaiset kohdekuvaukset. Kohteita ei kuitenkaan ole esitetty kaavaselostuksen liiteluettelossa tai -kartoissa LUMO-kohteiden ja luontotyyppikohteiden tapaan. ELY-keskus esittää, että kohdekuvaukset tuodaan kaavaselostuksen liitteiksi. Suojellut vesiluontotyypit muodostavat usein huomioitavia kokonaisuuksia muun luonnonympäristön kanssa, ja ELY-keskus esittää pohdittavaksi onko kohteiden esittäminen pelkästään sinirakennekartalle tarkoituksenmukaista.

19.6.2024

Yleiskaavan liiteluettelossa useiden LUMO-kohteiden osalta suojeluperusteiksi on todettu luonnonsuojelulain 64 § (suojeltu luontotyyppi) tai 95 § (luonnonmuistomerkki), ja kohteet on osoitettu kaavakartalle 3 luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue -merkinnällä. Yleiskaavassa luonnonsuojelulain nojalla suojellut luontotyypit sekä luonnonmuistomerkit on osoitettu erillisillä kaavamerkinnöillä. Mikäli LUMO-kohteille on tehty luonnonsuojelulain mukainen rajaus- tai perustamispäätös, tulee kohteet osoittaa edellä mainituilla kaavamerkinnöillä. Mikäli kohteilla ei ole tehty rajaus- tai perustamispäätöstä, tulee liiteluettelossa tai kohdekuvauksessa tuoda ilmi, ettei kohteita ole perustettu luonnonsuojelulain mukaisiksi luonnonsuojelualueiksi tai luonnonmuistomerkeiksi. Samoin luontotyyppikohteiden kuvauksissa useiden kohteiden hallinnolliseksi statukseksi on esitetty luonnonsuojelulaki. Mikäli kohde on luonnonsuojelulain 64 §:n kriteerit täyttävät, mutta perustamaton kohde, tulee tämä tuoda ilmi kohdekuvauksessa.

Kaavaselostuksen perusteella LUMO-kohteiden nykytilaa on kartoitettu, ja päällekkäisiä merkintöjä on poistettu. Luonnosvaiheessa antamassaan lausunnossa ELY-keskus on pitänyt LUMO-kohteiden nykytilan kartoitusta tarpeellisenä. LUMO-kohteiden kuvausten perusteella kohteissa on luontotyypeiltään arvokkaita ja mahdollisesti vesilain suojaamia kohteita, ja ELY-keskus kannustaakin jatkamaan kohteiden nykytilan kartoitusta myös käsillä olevan yleiskaavatyön jälkeen aineiston yhtenäistämiseksi.

Liikenne ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma

Luonnosvaiheen lausunnossaan ELY-keskus on liikennettä koskien huomionnut mm. liikenteen ja väylien kannalta hajautetut kartat, sekä aineistossa esille nousseen matkasuoritteiden kasvun, joka on mahdollisesti tulkittavissa kaupunkihajautumisen riskinä, ja ELY-keskus on pitänyt perusteltuna, että aihetta käsitellään ehdotusvaiheessa tarkemmin. Lisäksi lausunto on käsitellyt liikenteellisten vaikutusten arviointia, jota on katsottu olevan perusteltua täydentää tunnistaen erityisesti kohteet, jotka edellyttävät jatkosuunnittelua tulevaisuudessa.

Yleiskaavan kartalla 6 on esitetty liikenneverkko sekä kestäviin kulkutapoihin liittyvät merkinnät. Kestävän liikunnan kartalle on määritetty pääosin linja-autoliikenteen linjastoon perustuvat kestävä liikunnan vyöhykkeet, joukkoliikenteen kehitettävä saavutettavuusvyöhyke sekä keskiset joukkoliikennekäytävät. Vyöhykkeiden laajuus on esitetty sidottuna etäisyyksiin linja-autoliikenteen reiteistä sekä rautatieasemista. ELY-keskus pitää hyvänä, että vyöhykkeiden kriteeristöä on selostuksessa tuotu ilmi, joskin kriteeristön kuvausta voisi myös täsmentää.

Ehdotusvaiheen aineistossa on viety luonnosvaiheessa esitettyjä kestävä kaupunkiliikunnan ohjelman toimenpidekokonaisuuksia toimenpidetasolle. Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma 2021-2025 sisältää 14 toimenpidekokonaisuutta, joissa esitetään mm. houkuttelevan kävelyn ja pyöräilyn toimenpidekokonaisuus, jossa esimerkiksi

19.6.2024

toimenpiteiden seurantaan tehdään seuraamalla suunniteltuja ja toteutettuja laadunparannuksia (lukumäärä/km. Seurannan osalta olisi kuitenkin perusteltua tuoda esille toimenpid kokonaisuuden laajuutta esimerkiksi siltä osin, paljonko toteutumatonta kevyen liikenteen reittejä on, sekä mitkä ovat sen toteutumisedellytykset esimerkiksi kaavan tavoitevuoteen nähden. Myös muilta osin toimenpid kokonaisuuksien tavoitteiden toteutumisedellytyksiä olisi hyvä tuoda tarkemmin ilmi.

Selostuksessa viitataan kohdassa 1.2. Liikenne 12 ohjaa kestävään liikkumiseen kaupunkiseudulla, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, joka ensimmäisen kerran valmistui vuonna 2021. Käynnissä on kuitenkin uuden valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinta ja tämä on syytä huomioida kaavaselostuksessa. Suunnitelman tavoitteita ovat toimivuus, turvallisuus ja kestävyys. Työ on vireillä, mutta luonnosta ei ole vielä ollut nähtävillä. Työn on tarkoitus valmistua vuoden 2024 loppuun mennessä, joten suunnitelman sisältö voidaan ottaa huomioon yleiskaavan seuraavalla kierroksella.

Meluntorjunta

Meluntorjuntatarpeet on esitetty ehdotusvaiheessa sekä kartalla 5 (kiertotalous) että kartalla 6 (kestävä liikkuminen), kun luonnosvaiheessa meluntorjuntatarve on osoitettu vain kiertotalouden teemakartalla. Luonnosvaiheessa ELY-keskus on esittänyt meluntorjuntatarpeiden esittämisen siirrettäväksi yhdyskuntarakennetta käsittelevälle kartalle sen liittyessä keskeisesti melulle herkkien toimintojen sijoittamiseen. ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, että meluntorjuntamerkinnot niin kiertotalous- kuin kestävän liikkumisen kartallakaan ei käsitä määräyksen osalta muun kuin suosituksen uusiomateriaalien ja kaivumaiden käyttöön. ELY-keskuksen luonnosvaiheen lausuntoon laaditun vastineen mukaan yleiskaavan kiertotalouskartalla esitettävät meluntorjuntatarvemerkinnot eivät kuvasta kattavasti meluntorjuntatarvetta Lahden alueella. Kiertotalouskartalla esitettävät kohteet sijoittuvat alueille, joissa meluntorjunta saattaisi olla mahdollista toteuttaa meluvallina ja tätä kautta saada hyötykäyttöön ylijäämämaita. ELY-keskus huomauttaa, että kaava-aineistosta tulee käydä ilmi mihin meluntorjunnan tarve perustuu. Meluntorjuntatarpeen tarkastelu kokonaisvaltaisesti on tarpeen osana yleiskaavatyötä ja sitä esitetään tarkasteltavaksi viimeistään seuraavalla yleiskaavakierroksella. Tällöin meluntorjuntamerkinnot tulee sisällyttää yhdyskuntarakennetta käsittelevään kaavakarttaan ja kaavamerkinnot ja -määräyksen tulee ohjata jatkosuunnittelua.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri - vastuualue laatii parhaillaan toiminta-alueeltaan (pl. Kehä III sisäpuoli) selvitystä maantieverkon seudullisesta merkityksestä. Selvityksessä tehtävän tarkastelun perusteella muodostuu esitys Uudenmaan ELY-keskuksen toiminta-alueen maantieverkon seudullisesta merkityksestä. Tätä tarkastelua voi olla tarpeen sovittaa myös kaavaehdotuksen tiejaksoja esitettäessä.

19.6.2024

Kiertotalous, maa-ainesten hyödyntäminen

Yleiskaavan kiertotalousteeman keskeinen tavoite on edistää ja mahdollistaa maa-ainesten hyödyntäminen mahdollisimman lähellä syntypaikkaansa. Tavoite on lähtökohtaisesti kannatettava. Yleiskaavaluonnokseen verrattuna merkittävä osa (yli 50 %) kiertotalousindekseillä osoitetuista alueista on ehdotuksessa jätetty reserviin. ELY-keskus pitää ehdotuksessa esitettyjä aluevarauksia luonnokseen verrattuna realistisempina, kun otetaan huomioon, että työn tavoitevuosi on 2035.

-1-merkinnällä varustettuja alueita voidaan ehdotuksen mukaan käyttää pilaantumattoman luonnon maa- ja kiviaineksen lyhytaikaisena varastoalueena ennen asemakaavoitusta. Näiden aineiden hyödyntäminen esirakentamisessa on myös sallittu. -1-merkinnän selityksestä ei käy ilmi, voiko maa-aineksia alueella käsitellä esim. murskaamalla tai seulomalla. ELY-keskus toteaa, että ennen maa-aineksen välivarastointia ja esirakentamista tulee varmistaa, että toiminta ei vaikeuta kaavan toteuttamista eikä aiheuta häiriötä ympäristössään. ELY-keskus esittää loppukäytön mahdollistavan asemakaavan laatimista ohjaamaan myös esirakentamista. Maa-aineksen varastointi alueella tulee perustua lähialueen esirakentamissuunnitelmaan, jolloin maa-aineksen varastointia ei katsota jätteen varastoinniksi. Asemakaavamääräyksessä on syytä määritellä mitä tarkoitetaan pilaantumattomalla maa-aineksella. Lyhytaikainen varastointi on myös tarpeen määritellä. ELY-keskus toteaa, että lyhytaikaisena varastointina voidaan pitää 1-3 vuotta kestävää varastointia.

-2-merkinnällä varustetuilla alueilla saa harjoittaa ennen asemakaavoitusta pilaantumattomien luonnon maa- ja kiviainesten ja rakentamiseen kelpaavien uusiomateriaalien väliaikaista varastointia, esikäsitteilyä ja jalostamista sekä esirakentamista. ELY-keskus toteaa, että merkinnän selityksen perusteella toiminta näyttäisi edellyttävän aina ympäristölupaa, koska toiminnalta ei edellytetä erityistä suunnitelmallisuutta ja suurin osa ns. uusiomateriaaleista on käytännössä jätteitä, joiden varastointiin ja käsittelyyn tarvitaan ympäristölupa. Määräyksessä on syytä tarkentaa, sallitaanko alueella jätteeksi luokiteltavien maa-ainesten ja muiden materiaalien vastaanotto, varastointi, käsittely ja hyödyntäminen esirakentamisessa. Mikäli jätteenkäsittely sallitaan, on sen luonne määriteltävä nyt esitettyä tarkemmin. Vaikutusten arvioinnissa on tällöin tarpeen tunnistaa jätteenkäsittelytoiminnasta lähialueelle mahdollisesti aiheutuvat haitat (kuten melu-, pöly-, haju- ja maisemahaitta sekä maaperän ja pintavesien likaantuminen) ja edellyttää toimintojen suunnittelussa näiden haittojen minimoimista. Määräyksessä ei ole tarkennettu, miten pitkään väliaikainen toiminta alueella voi jatkua. Alueiden pääasiallisen käyttötarkoituksen (T) toteutuminen riippuu alueen taloudellisesta kehityksestä, jolloin -2-merkityillä alueilla voi jätteenkäsittelytoiminta jatkua pitkäänkin.

Rakennettu kulttuuriympäristö

19.6.2024

Kaavaselostuksessa todetaan, että Päijät-Hämeen rakennetun kulttuuriympäristöselvityksen päivityksen tulokset otetaan huomioon ennen kaavan hyväksymistä. ELY-keskus huomauttaa, että maakunnallisen kulttuuriympäristötiedon päivittämisen myötä mahdollisesti aiheutuvat muutokset tulee huomioida myös vaikutusten arvioinnissa ja tarvittaessa tarkistettavaksi tulee myös esitetty kaavaratkaisu. Myös osallisille tulee antaa mahdollisuus vuorovaikutukseen, jos kaavakarttoihin tulee ehdotusvaiheen jälkeen vähäisiä tarkistuksia suurempia muutoksia. Mikäli rakennetun kulttuuriympäristön maakunnallisen inventoinnin kokonaisvaltaiseen huomiointiin ei ole mahdollisuutta ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä, tulee se ottaa huomioitavaksi seuraavalla yleiskaavakierroksella.

Hulevedet

Yleiskaavaan on merkitty sinirakennekartalle 4 hulevesien hallinnan kehittämisaalueet, joilla rakennettaessa tulee tehostaa hulevesien määrällistä ja/tai laadullista hallintaa siten, että alueilla todettujen riskien taso laskee. Yleiskaavatyössä on tarkasteltu hulevesiä esimerkillisesti valuma-aluekohtaisesti perusteellisten analyysien avulla ja tunnistettu hulevesien hallinnan kehittämisaalueet, merkittävät hulevesien purku-uomat ja -reitit. Lisäksi yleiskaavassa tuodaan esille hulevesien hallinnan prioriteettijärjestys ja veloitetaan edistämään ilmastonmuutoksen hillintää, varautumista ja sopeutumista alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan yleiskaava luo hyvät suuntaviivat Lahden kaupungin hulevesien viisaalle hallinnalle tulevaisuudessa.

Vaikutusten arviointi

ELY-keskus on luonnosvaiheen lausunnossaan MRL 9 § perustuen todennut, että vaikutusten arvioinnissa tulee käydä läpi kaikki kaavassa esitetyt uudet ja muuttuvat aluevaraukset ja arvioida niistä aiheutuvat vaikutukset seikkaperäisemmin. Arvioidessa voidaan todeta mahdolliset haitalliset vaikutukset ja niiden lieventämiset, jolloin arviointia voidaan hyödyntää myös alueiden suunnitteluohjeissa ja alueiden tarkemmassa suunnittelussa.

Vaikutusten arviointia on täydennetty ehdotusvaiheeseen. Vaikutusten arviointi on luonnosvaiheen tapaan toteutettu erillisenä liiteraporttina (FCG, 15.4.2024). Arvioidujen vaikutusten kohdentuminen eri yleiskaavan muutosalueille on esitetty pääosin sanallisesti, liiteraportin liitteenä 1 on vaikutusten arvioinnin kooste uusien ja muuttuvien aluevarausten osalta taulukko muodossa. Kohdealueiden esittäminen karttakuvina tekstin lomassa tukisi luettavuutta ja kokonaisuuden hahmottamista. Vaikutuksen merkittävyyttä on raportissa määritetty ristiintaulukoimalla vaikutuksen suuruus ja suunta sekä vaikutuskohteen herkkyys. Vaikutuksen merkittävyys on luokiteltu arvioinnissa asteikolla 1) merkityksetön 2) vähäinen, 3) kohtalainen, 4) suuri, 5) erittäin suuri. Merkittävyys voi olla myönteinen tai kielteinen. Vaikutusten arviointia on tehty kattavien teemojen kautta ja se otsikkotasoisesti käsittää yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL 39 §). Vaikutukset kaikkien teemojen osalta

19.6.2024

kuvataan joko vähäisiksi tai kohtalaisiksi tai osin vaikutuksia ei tunnisteta lainkaan.

Luonnosvaiheeseen verrattuna vaikutusten arvioinnissa on esitetty luonnonympäristön mahdollisen heikentämisen osalta keskeisiä muutosalueita aiempaa tarkemmin. Yksittäisten kohteiden osalta (mm. Lehmuksen ja Rälssin alueet) on tunnistettu maankäytön suunnittelussa huomioitavia suojelu- ja monimuotoisuusarvoja, joihin vaikutuksia on arvioitu tarkemmin ja annettu suosituksia kohteiden huomioimisesta. ELY-keskus esittää edelleen, että vaikutusten arvioinnissa tulee käydä läpi kaikki kaavassa esitetyt uudet ja muuttuvat aluevaraukset ja arvioida niistä aiheutuvat vaikutukset seikkaperäisemmin.

Ehdotusvaiheen aineistoa on liikenteellisten vaikutusten arvioinnin osalta täydennetty, ja aineistossa on käsitelty laajemmin luonnosvaiheen aineistossa ilmi tullutta kaupunkihajaantumisen riskiä. Riskin käsittely on ehdotusvaiheen aineistossa laajaa ja tunnistaa sen kannalta keskeisiä teemoja mm. kaupunkirakenteen tiivistämisen edesauttamista koskien. Ehdotusaineistossa on kattavasti ja monipuolisesti käytetty saatavilla olevia alueellisia ja seudullisia selvityksiä. Muutoskohteiden tunnistamista on laajennettu Rambollin laatimassa liikenteellisiä vaikutuksia arvioivassa taustaraportissa, mutta käsittely jää kokonaisuudessaan varsinaisessa vaikutusten arvioinnissa tältä osin pintapuoliseksi.

Lahden suunta 2021–2025-työn tavoitteet voidaan monelta osin nähdä ilmastomyönteisinä. Osana kaavan vaikutusten arviointia esitetty ilmastovaikutusten arviointi on niukkaa ja yleispiirteistä. ELY-keskus esittää, että jatkossa yleiskaavatyössä ilmastovaikutusten arviointia tehtäisiin kokonaisvaltaisesti ja syvällisemmin. Perusteellinen ja oikea-aikaisesti tehty ilmastovaikutusten arviointi auttaa tunnistamaan jatkosuunnittelua varten keinoja, joilla lievennetään esimerkiksi liikenteen, rakentamisen ja metsäkadon kielteisiä ilmastovaikutuksia.

ELY-keskus esittää vielä kaavaselostukseen lisättäväksi yhteenvedon kaavan vaikutusten arvioinnista sekä voimassa olevaan yleiskaavaan nähden uusien ja muuttuvien alueiden merkittävimpien vaikutusten kuvausta.

Lopuksi

ELY-keskus on edellä esittänyt teemoja, joita on syytä tarkastella vielä ennen nyt vireillä olevan yleiskaavan hyväksymiskäsittelyä sekä jatkuvasti päivittyvän yleiskaavan seuraavalla kierroksella. Lahden suunta -työ on perustunut ansiokkaaseen ja laajaan selvitysaineistoon, joka muodostaa kokonaisuudessaan mittavan aineistokokonaisuuden, joka sisältää oikeusvaikutteisten kaavakarttojen ja kaavaselostuksen lisäksi useita kymmeniä liiteaineistoja. MRA 17 § määrittää kaavaselostuksen sisältöä. ELY-keskus toistaa tältä osin luonnosvaiheessa esittämänsä näkemyksen siitä, että vaikutusten arvioinnin johtopäätökset, niin myönteiset kuin kielteiset, tulisi sisällyttää osaksi kaavaselostusta. Selostuksessa perustellaan kaavaratkaisu, ja vaikutusten arviointi on keskeinen

19.6.2024

kaavaratkaisun perusta. Aineistokokonaisuuden kehittämistä kannattaa jatkaa yleiskaavatyön seuraavalla kierroksella, jotta kaavaselostuksesta ja oikeusvaikutteisista kaavakartoista muodostuu osallisille helpommin käsiteltävä kokonaisuus.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Lausunnon laadintaan ovat osallistuneet luonnonsuojeluasiantuntija Teppo Mehtonen ja johtava asiantuntija Kirsi Lehtinen (luonto), valvontapäällikkö Sinikka Koikkalainen (maa-ainekset), vesitalousasiantuntija Sanni Manninen Johansen (hulevedet) ja maankäytön ja liikenteen asiantuntija Elina Leukkunen (UUDELY, liikenne ja melu). Asian on esitellyt johtava asiantuntija Anna-Kaisa Ahtiainen ja ratkaissut yksikön päällikkö Annu Tulonen.

Tiedoksi

Päijät-Hämeen maakuntaliitto
Lahden museot, alueellinen vastuumuseo
Väylävirasto

Tämä asiakirja HAMELY/820/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/820/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ahtiainen Anna-Kaisa 19.06.2024 13:02

Ratkaisija Tulonen Annu 19.06.2024 13:05

Lausunto Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta

Lahden kaupunki pyytää lausuntoa Lahden suunta työn 2021–2025 ehdotuksesta, johon sisältyvät yleiskaavan 2035 ehdotus ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotus. Lahden suunta -työ 2021–2025 on nähtävillä 10.5.–30.6.2024 välisen ajan. Aineistoon voi tutustua Lahden kaupungin verkkosivuilla <https://www.lahti.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaupunkiympariston-suunnittelu/yleiskaavoitus/yleiskaavatyo-2021-2025/>

Päätös

Päijät-Hämeen liitto kiittää Lahden kaupunkia siitä, että luonnosvaiheen lausunossa esittämämme asiat oli pääosin huomioitu ehdotuksessa hyvin.

Ekosysteemipalvelut ja ekologinen kompensatio
Kaavaehdotuksessa on tunnistettu potentiaalisia ekologisen kompensatian hyvitysalueita. Päijät-Hämeen liitto pitää esitettyä kaavamerkintää onnistuneena ja kiittää Lahden kaupunkia edistyksellisestä työstä ekologisen kompensatian huomioimisen osalta.

Viherrakenteen kaavakartta on huomattavan paljon luonnosvaihetta selkeämpi, kun sinirakenne on erotettu erilliselle kartalle. On hyvä, että myös tärkeät ekosysteemipalveluiden alueet on esitetty kaavakartalla.

Liikenne

Kerava-Lahti-Kouvola ratayhteysvälille on tunnistettu lisäraiteiden tarveselvityksen laatimisen tarve. Selvityksessä on tavoitteena tarkastella yleispiirteisellä tasolla myös henkilöliikenteen kehittämiskohteita, kuten Ahtialaa. Päijät-Hämeen liitto esittää, että selvityksen käynnistämistä edistetään yhdessä valtion suuntaan. Lahden kaupunkiseutusuunnitelmassa esitetyn seisakkeen paikkaa Ahtialaan on hyvä tarkastella sekä seututasolla että Lahden kaupungin omana työnä. Kaupunkiseutusuunnitelman ja maakuntakaavan tarkkuustaso ei anna mahdollisuuksia esittää seisakkeen paikkaa kuin suuntaa antavasti ja sen tarkempi sijainti tulee ratkaista kaupungin omassa suunnittelussa. Okeroisten alueen maankäytön tiivistämisen ja sitä myötä maakuntakaavan mukaisen uuden

Aluesuunnittelujohtaja

28.06.2024

§ 10/2024

raideliikennepaikan toteuttamisen haasteet huomioidaan vireillä olevan maakuntakaavan laadinnassa.

Muut huomiot

Viherrakennekartan osalta Päijät-Hämeen liitto esittää seuraavat pienet huomiot:

- kulttuuristen ekosysteemin kulttuuripalvelujen (esp-k) osalta kaavamerkinnän selite puuttuu ja vastaavasti säätely ja ylläpitopalveluiden (esp-sy) osalta kaavamerkinnän selite toistuu kahteen kertaan

kaavaehdotuskartalle on jäänyt luonnosvaiheen otsikko

Niina Ahlfors

Aluesuunnittelujohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Kouvola 11.6.2023

Lahden kaupunki
kirjaamo@lahti.fi

Viite: 8726/2021 Lahden suunta -työ 2021-2025 - Yleiskaavan ja kaupunkiliikkumisen ohjelma, ehdotus

Asia: Lausunto

Kymenlaakson liitto viittaa luonnosvaiheessa antamaansa lausuntoon ja toteaa, ettei liitolla ole huomautettavaa yleiskaavan ehdotuksesta.

KYMENLAAKSON LIITTO

Virasto

Lisätietoja lausunnosta antaa allekirjoittaneet.

SÄHKÖISESTI ALLEKIRJOITETTU
11.06.2024 Vuorinen Lotta, suunnittelupäällikkö

13.06.2024 Hering Frank, suunnittelujohtaja

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Eija Launia	Suomi.fi	19.06.2024 13:06:02 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (4 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

kaupunginhallitus

§ 157

17.06.2024

kaupunginhallitus

Aika 17.06.2024 klo 15:00 - 16:06**Paikka** Kaupunginhallituksen huone tai Teams**Osallistujat**

	Nimi	Tehtävä	Klo
Läsnä	Lehtimäki Kirsi Wafin Fuat	Puheenjohtaja 1. varapuheenjohtaja	saapui klo 15.05 Puheenjohtajana klo 15.00-15.05, § 150
	Karppinen Sanna Endén Hanna-Liisa Huvinen Kimmo Mäentalo Mika Rajajärvi Jouko Ruuth Jarmo Väli-Torala Venla	2. varapuheenjohtaja Jäsen Jäsen Jäsen Jäsen Jäsen Jäsen	
Muu	Varjo Niina Riutta Heimo Rautkoski Mikko Parkkonen Jari Hurmola-Remmi Hanna	Valtuuston puheenjohtaja Valtuuston 1. varapuheenjohtaja Valtuuston 2. varapuheenjohtaja Esittelijä Pöytäkirjanpitäjä	

Lailisuus ja päätösvaltaisuus**Päätös:** Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.**Käsitellyt asiat**

157 - 157

Pöytäkirjan tarkastus**Päätös:** Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Hanna-Liisa Endén ja Kimmo Huvinen.**Pöytäkirja yleisesti nähtävillä**

Pöytäkirja on julkaistu Heinolan kaupungin verkkosivuilla www.heinola.fi viimeistä allekirjoitusta seuraavana päivänä. (kts. allekirjoitusten yhteenvetosivu > <https://www.heinola.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/paatoksenteko/esityslistat-ja-poytakirjat/muutoksenhakuajan-nahtavana-olevat-sahkoisesti-allekirjoitetut-poytakirjat/>)

§ 157 Lausunto Lahden kaupungille Lahden yleiskaavasta 2035 ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmasta 2021-2025

khal 17.06.2024 § 157

886/10.02.02/2023

Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä	kaupunginjohtaja Parkkonen, Jari
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa liitteenä olevan lausunnon Lahden kaupungille koskien nähtävillä olevaa Lahden suunta -työn 2021-2025 -ehdotusta.
Toimivalta	Heinolan kaupungin hallintosääntö 5 luku 22 §
Valmistelija	kaupunginarkkitehti Harri Kuivalainen puh. 044 797 6907, etunimi.sukunimi@heinola.fi
Valmistelu	<p>Lahden suunta -työhön kuuluu oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen koko Lahden kaupungin alueelle. Lahden suunta -työllä toteutetaan kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain.</p> <p>Parhailtaan laadittavana on Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotus. Lahden kaupunki on asettanut ehdotuksen nähtäville 10.5.-30.6.2024 väliseksi ajaksi Maankäyttö- ja rakennuslain 65 § mukaisesti. Nähtävillä on Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotus ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021-2025 ehdotus. Lahden suunta -työn 2021-2025 tavoitevuosi on 2035.</p> <p>Lahden kaupunki on esittänyt Heinolalle lausuntopyynnön em. ehdotusaineistoihin. Aineistoihin voi tutustua Lahden kaupungin verkkosivuilla lahti.fi/nytnahtavilla sekä yleiskaavan kartta-aineistoihin myös Lahden karttapalvelussa yleiskaavoituksen osiossa "EHDOTUS Lahden yleiskaava 2035" osoitteessa: https://kartta.lahti.fi/ims.</p> <p>Esityslistan liitteenä kaupungin lausunto.</p>
Tiedoksianto	virallinen ote kirjaamo@lahti.fi

kaupunginhallitus

§ 157

17.06.2024

Liitteet

- 1 Heinolan lausunto Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotukseen

Sähköisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta otteen oikeaksi todistaa allekirjoittaja

Eija Launia
toimialasihteeri

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Tiedoksianto asianosaiselle

19.6.2024

sähköpostitse

kaupunginhallitus

§ 157

17.06.2024

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 157

Heinolan kaupunki

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVHhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22§)

12.6.2024

Lahden kaupunki

Asiatunnus 886/10.02.02/2023

Lausunto Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotukseen

Nyt lausuntopyynnön kohteena olevaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotukseen on tehty useita tarkennuksia aiemmin lausuttavana olleeseen luonnokseen nähden. Muutokset ovat kuitenkin pääasiassa mittakaavaltaan pienehköjä, ainakin Heinolan kaupungin näkökulmasta.

Yleiskaavan oikeusvaikutteisten kaavakarttojen lukumäärä on kasvanut viidestä kuuteen, sillä luonnosvaiheen *kartta 3: Luonnonympäristö* on jaettu kahdeksi kartaksi, jotka ovat *kartta 3: Viherrakenne* ja *kartta 4: Sinirakenne*. Tämä hieman päivittynyt yleiskaavan esitysmuoto useana oikeusvaikutteisena yleiskaavakarttana vaikuttaa edelleen perustellulta ja toimivalta.

Heinolan ja Lahden kuntarajan lähivyöhyke on luonteeltaan pääosin yhtenäistä maaseutualueetta molemmiin puolin kuntarajaa. Voimassa olevaan Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) nähden nyt yleiskaavan ehdotuksessakaan ei ole esitetty alueidenkäytöllisiä muutoksia kuntarajan lähivyöhykkeellä. Yleiskaavaehdotuksessa aluevarausmerkintänä on edelleen pääosin *maa- ja metsätalousalue (M)*. Kuntarajalla maantien 140 varrella on jo aiemmin yleiskaavassa ollut aluevaraus *elinkeinoelämän alueeksi (T)*, sekä viereisellä maanottoalueella aluevaraus *maa-ainesten ottoalueeksi, joka toiminnan päätyttyä muuttuu elinkeinoelämän alueeksi (EO/T)*.

Yleiskaavan luonnosvaiheessa oli *kartassa 3, Luonnonympäristö*, osoitettu hyvin kattavasti alueita *merkittävä luontoverkosto* - aluemerkinällä. Niistä yksi on osoitettu Oksjärven-Pärnämaen alueelta kuntarajan yli Heinolan puolen Kurensuon suuntaan, sekä toinen luontoverkosto Ruuhijärveltä Supinkulmalle ja Vierumäen Haikulansuon läheisyyteen. Nyt yleiskaavaehdotuksen *kartassa 3: Viherrakenne* on merkittävän luontoverkoston rajausta kohdennettu huomattavasti tiiviimmäksi: Lahden taajama-alueelle, taajaman lähiympäristöön sekä Lapakiston alueelle.

12.6.2024

Lisäksi yleiskaavaluonnoksessa esitetty viheryhteystarve on nyt muutettu yleiskaavaehdotuksessa merkittävän ekologisen yhteyden merkinnäksi. Nämä uudet merkinnät on esitetty kattavina ja laajoina verkostoina, mm. Ruuhijärven koillisestä metsävyöhykkeen ja Isosuon kautta Suomen Urheiluopiston suuntaan.

Heinolan kaupungilla ei ole kommentoitavaa näihin yleiskaavaehdotuksessa esitettyihin viherrakenteen kaavamerkintöjen päivityksiin. Kuntarajoja ylittäviä merkittäviä viheryhteyksiä ja virkistysreittejä voidaan jatkossa tarkastella myös maakuntakaavan päivittämisessä sekä muussa hyvin toimivassa seudullisessa kehitysyhteistyössä.

Lahden voimassa olevaan yleiskaavaan nähden nyt kaavaehdotuksessa on esitetty uudeksi kohteeksi *tuulivoiman tuotannon selvitysalue* Vuorenmäen alueelle, muutama kilometri Heinolan Korkeen kylän eteläpuolelle. Aluemerkinän määräysteksti on: *"Alue on tunnistettu potentiaaliseksi tuulivoiman tuotannon kehittämistä ja jatkosuunnittelua varten. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden vaikutukset ja yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema-, virkistys- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin ja suunniteltuihin elinkeinoin ja asutukseen."*

Heinolan kaupungilla ei toistaiseksi ole tietoa, mikä on todennäköisyys ja aikataulu mahdollisen tuulivoimahankkeen etenemiseen. Kuntarajan läheisyyden vuoksi hankkeen valmistelua on tarpeen tehdä myös aktiivisella kuntayhteistyöllä.

Yleiskaavan ehdotuksen *karttaan 6: Kestävä liikkuminen* on tullut muutoksia joukkoliikenteen saavutettavuusvyöhykkeisiin. Muutokset eivät kuitenkaan koske Heinolan suuntaan tulevia seudullisia joukkoliikenneyhteyksiä. Sekä maantien 140 (Pyhäntäantie) että Mäkeläntien lähialueet on edelleen esitetty *joukkoliikenteen saavutettavuusvyöhykkeiksi* tasolle 2.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma 2021-2025 laaditaan yleiskaavan kanssa samassa jatkuvassa prosessissa, jota kutsutaan nimellä Lahden suunta. Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmalla (SUMP) avulla Lahti ohjaa ja kannustaa siirtymään kohti kestävämpiä liikkumismuotoja. Ohjelma vaikuttaa hyvin moniulotteiselta ja tavoitteelliselta.

Kaikkineen Heinolan kaupungilla ei ole erityistä kommentoitavaa yleiskaavaehdotukseen eikä nyt jo toista kertaa laadittavan kestävä kaupunkiliikenteen ohjelman ehdotukseen.

12.6.2024

Heinolan käsityksen mukaan näissä valmisteluissa on huomioitu kattavasti mm. MAL-sopimuksen tavoitteet, Lahden kaupunkiseutusuunnitelman kokonaisuus ja maakunnallisten selvitysten tiedot. Seudullinen kuntayhteistyö on toimivaa. Heinolan kannalta keskeistä on mm. seudullisen joukkoliikenteen ja liityntäpysäköinnin jatkuva kehittäminen, johon tulisi saada myös valtion tukea mm. MAL-sopimuksen kautta.

Heinolan kaupunki

Lausuntopyyntö: Lahden suunta -työ 2021-2025 - Yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman ehdotus nähtävillä 10.5.-30.6.2024.

Kunnanhallitus 17.06.2024 § 167
335/10.02.02/2023

Lahden kaupungin kaupunginhallitus hyväksyi 29.4.2024 Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen asetettavaksi MRL 65§ mukaisesti nähtäville 10.5.-30.6.2024 väliseksi ajaksi. Aineistoon voi tutustua nähtävilläolon aikana Lahden Palvelutorin Lahti-Pisteessä, Lahden pääkirjastossa, Nastolan kirjastossa ja Lahden kaupungin verkkosivuilla. Yleiskaavan kartta-aineistoihin voi lisäksi tutustua Lahden karttapalvelussa yleiskaavoituksen osiossa ”EHDOTUS Lahden yleiskaava 2035”.

Lahden suunta -työ 2021–2025

Lahden suunta -työhön kuuluu oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen koko Lahden kaupungin alueelle. Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain. Parhaillaan laadittavana on Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotus, ja nähtäville asetetaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotus ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotus. Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitevuosi on 2035.

Muistutuksen jättäminen ja yhteystiedot

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta voi jättää muistutuksen nähtävilläoloaikana Lahden suunta -työn verkkosivujen kautta sähköisenä Palautteena (Ehdotusvaihe -kohdasta). Kirjallisen muistutuksen voi jättää myös sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi. Muistutuksen voi lisäksi toimittaa Lahti-Pisteeseen tai postittaa osoitteella Lahti-Piste, Aleksanterinkatu 18, 15140 Lahti. Muistutuksen yhteydessä on mainittava viitteenä asianumero 8726/2021.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Jarkko Salonen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus toteaa, ettei litin kunnalla ole huomautettavaa Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.

Otteen oikeaksi todistaa

20.06.2024

Tuomas Rimpiläinen
pöytäkirjanpitäjä

Tiedoksianto

Julkaistu 20.6.2024
Lähetetty 20.6.2024

litin kunta

OTE PÖYTÄKIRJASTA

Kunnanhallitus

§ 167

17.06.2024

sähköpostitse

kirjeitse

muu

Jakelu

Lahden kirjaamo

Yhteystiedot

litin kunta
Rautatienkatu 20–22, PL 32
47401 Kausala
puh. 020 615 9600
faksi 020 615 9617
kirjaamo@iitti.fi

Iitin kunta

OTE PÖYTÄKIRJASTA

Kunnanhallitus

§ 167

17.06.2024

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 167

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Kaupunkiympäristön palvelualue
Lahden ympäristöpalvelut

28.6.2024

Lahden kaupunki
Kaupunkisuunnittelu/ Yleiskaavoitus

Viite: Lausuntopyyntö 17.5.2024

Lausunto, ympäristöpalveluiden lausunto Lahden suunta -työn yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksesta ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021 - 2025 ehdotukseen

Lahden kaupungin yleiskaavoitus on pyytänyt 17.5.2024 päivätysssä lausuntopyynnössä Lahden ympäristöpalveluilta lausuntoa Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ehdotukseen.

Tämän lausunnon valmisteluun on osallistunut useampia ympäristöpalveluiden työntekijöitä, ja lausunnon on koostanut ympäristönsuojelusihteeri Tiia-Maria Mäntynen.

Ympäristöpalvelut esittää lausuntonaan Lahden suunta -työhön kuuluvasta yleiskaavaehdotuksesta seuraavaa:

Luontoarvot

Luonnonsuojelualueet

Yleiskaavamerkintöihin tulee tehdä tarkennuksia luonnonsuojelualueiden osalta niin, että karttamerkinnot vastaavat luonnonsuojeluohjelmaa ja tehtyjä luonnonsuojelupäätöksiä. Seuraavia alueita tulee tarkentaa:

Kukonkosken luonnonsuojelualue laajennetaan karttamerkinnessä luonnonsuojeluohjelman mukaiseksi.

Kariniemen VL-alueen pohjoisreuna on hyvä yhdenmukaistaa luonnonsuojeluohjelman kohteen kanssa.

Luonnonsuojeluohjelman Myllyojan metsä Ämmälässä ulottuu osittain asuinalueelle (A-alueelle). On hyvä tarkastaa A-alueen itäreunan sijoittuminen Myllyojan metsän päälle ja kaventaa tätä siltä osin.

Luonnonsuojeluohjelman kohteena olevan Latomäen alueen läpi on kaavoitettu rautatie, joka lävistää uuden suojelukohteen. Suojelukohteen säilyttäminen yhtenäisenä alueena on alueen suojelun kannalta tärkeää.

Latomäen eteläpuolella on perinneympäristöihin kuuluva Mäkelän niitty, joka on yleiskaavaehdotuksessa kaavoitettu elinkeinoelämän alueeksi (TY), jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Lahden ympäristöpalvelut esittää, että viereinen lähivirkistysalue (VL) laajennetaan niin, että se kattaa koko arvonniityn alueen.

Ripistön metsän luonnonsuojeluohjelman pohjois- ja eteläosa on merkitty osittain kaavassa A-alueeksi. Alueen lähivirkistysaluetta (VL) voisi levittää niin, että arvokas metsäalue säilyy kokonaisuudessaan.

Kaavan SL merkintä Sietikan suojelualueella muutetaan vastaamaan tehtyä luonnonsuojelupäätöstä.

Haapalanmäelle lisätään SL merkintä kaupunginvaltuustossa tehdyn luonnonsuojelupäätöksen mukaisesti ja alueen rajausta muutetaan vastaamaan suojelupäätöstä.

Osa luonnonsuojeluohjelman alueesta Hautaanmäellä on kaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousaluetta (M). Lahden ympäristöpalvelut ehdottaa, että kaavamerkintänä käytettäisiin maa- ja

metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Näin luonnonsuojeluohjelman alueella olisi yhtenäinen karttamerkintä.

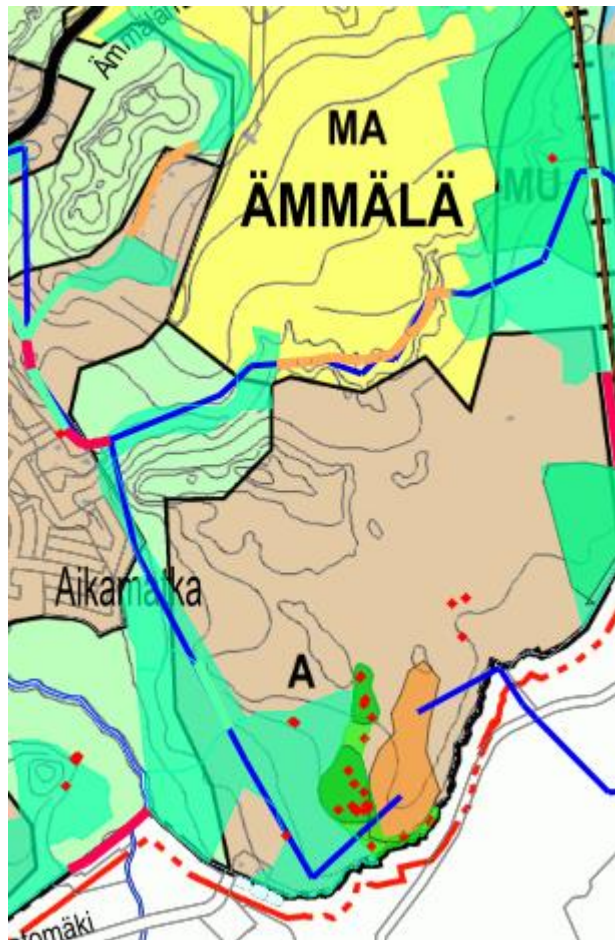
Paakkolanmäen perinnebiotooppi on osittain kaavassa asuinalueetta (A). Perinnebiotoopin aluetta (VL) ehdotetaan laajentavan siten, että alue kattaa kokonaan niittyalueen.

Liito-orava

Lahden ympäristöpalvelut pitää tärkeänä, että yleiskaavassa huomioidaan osana viheralueverkostoa liito-oravien ydinalueet, elinympäristöt, lisääntymis- ja levähdyspaikat. Tällä hetkellä yleiskaavaehdotuksessa Y-205 osa liito-oravien ydinalueista ja elinalueista sijoittuu kaavassa asuinrakentamiseen tarkoitetulle alueelle.

Alueella Ämmälä, (indeksikortti A 13), luontoarvoina on huomioitu paikan merkitys linnustolle. Luontoselvitys Metsäsen 2023 selvityksessä alueella on liito-oravien elinaluetta (kuva 1). Alueelta on löytynyt useita liito-oravien pesiä ja papanapuita ja alueelle on luokiteltu kaksi liito-oravien ydinaluetta. Havainnot painottuvat kaavoitetun kuvion etelä ja keskiosaan. Viherrakentamisen kartassa alue on merkitty osaksi merkittävään luontoverkostoon. Lahden ympäristöpalvelut ei kuitenkaan katso merkintää riittävänä toimenpiteenä, sillä kaavamerkintä sallii alueen pääkäyttötarkoituksen mukaisen toiminnan. Lahden ympäristöpalvelut esittää, että yleiskaavaa muutetaan niin, että liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat eivät vaarannu ja että jo yleiskaavan tasossa huomioidaan liito-oravien elinympäristö riittävin toimenpitein.

Esitystä perustellaan luonnonsuojelulain 49 §, joka kieltää liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen ja heikentämisen. Tämä koskee myös alueita, joilla on voimassa oleva oikeusvaikutteinen kaava. (Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa, Ympäristöministeriö 2017).

Kuva 1. Kartta: kestävä yhdyskuntarakenne. Liito-oravien papanapuut ja pesät punaisilla merkeillä, Luontoselvitys Metsänen Oy 2024.

Luonto

Kaavassa on huomioitu merkittävä luontoverkosto hyvin omalla kaavamerkinnällä ja määräyksellä. Merkittävä ekologinen yhteys on merkitty kartalle selkeästi. Lahden ympäristövalvonta pitää hyvänä sitä, että merkittävä ekologinen yhteys kaavamääräyksessä mainitaan erikseen yhteyksien säilyttäminen mahdollisimman monipuolisena ja leveänä.

Pohjavedet

Sinirakennekartassa on selkeästi esitelty luokitellun pohjavesialueen raja (pv) ja pohjavesimuodostumisen alueen raja (pvm) -merkinnät. Lisäksi kaavamääräyksissä on nostettu esille hyvin ympäristönsuojelulain

527/2014 § 17 mukaisen määräyksen huomioiminen. Tämä tukee Lahden alueen pohjaveden suojelusuunnitelmaa.

Pintavedet ja niihin vaikuttavat alueet

Yleiskaavaehdotuksessa on merkitty (RV/) merkinnällä rantavyöhykkeitä, joissa vaikuttaa voimassa olevia muita osa- tai rantayleiskaavoja ja määräyksiä. Näihin määräyksiin ei yleiskaavalla voida vaikuttaa Lahden yleiskaava 2035-kierroksella. Lahden ympäristöpalvelut katsoo, että vesiensuojelun tasoa voidaan ylläpitää ja edistää vesialueen kaavamääräystä tarkentamalla.

Kaavamerkinnöissä Vesialue (W) ja Vesialueella oleva luonnonsuojelualueella (W/SL) ei tällä hetkellä ole kaavamääräystä. Kaavamääräyksessä Vesialue W tulisi painottaa vesiensuojelullista näkökulmaa esimerkiksi ” *Vesialue, jonka lähialueella rakentaessa vesistön ja sen rantojen luontoarvot ja ekosysteemipalvelut tulee ottaa huomioon, säilyttää ja hyödyntää siten, että pintavesien hyvä tila säilyy tai saavutetaan vesienhoitosuunnitelman mukaisessa aikataulussa*”.

Vuoden 2025 alussa voimaan tulevan rakentamislain myötä vain kaavalla voidaan ohjata rakentamista, joka ei vaadi lupaa. Tämän vuoksi ympäristöpalvelut katsoo, että rakentamisen sijoittaminen ja määrä tulee ohjata kaavalla. Rantojen rakentamisella on suuri vaikutus ympäristöön, luontoon ja maisemaan. Rantojen rakentamisen ympäristövaikutukset vesistöön ovat myös suurimmat alueilla, joissa rantarakentamisen määrä on suurta.

Kiertotalousalueet

-2 alueilla on sallittu aloittaa pilaantumattomien luonnon maa- ja kiviainesten ja rakentamiseen kelpaavien uusiomateriaalien väliaikainen varastointi, esikäsittely ja jalostaminen sekä sitä palveleva materiaalilogistiikka lähialueen myöhempää rakentamista varten.

Tällaista toimintaa voi olla esimerkiksi kivenmurskaaminen, jota säädellään valtioneuvoston asetuksella (800/2010). Lahden

ympäristöpalvelut huomauttaa, että kivenmurskaamo voidaan sijoittaa alle 300 metrin päähän häiriöille alttiista kohteesta ainoastaan, jos toiminnanharjoittaja voi sijoittamalla toiminta rakennukseen tai muita teknisiä keinoja käyttäen luotettavasti ja ympäristölupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että toiminta häiriöille alttiissa kohteessa ei ylitä valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun melutason arvoja. Lisäksi toiminnasta ei saa aiheutua sellaista ilmanlaadun heikkenemistä, joka vaarantaa ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen (79/2017) noudattamisen.

Usean T-2 alueiden läheisyydessä sijaitsee asuinkiinteistöjä 100-200 metrin etäisyydellä alueen rajasta. Häiriintyvien kohteiden sijaitessa T-2 alueen läheisyydessä voi se rajoittaa alueen toimintaa ja toiminta-aikoja. Ympäristölupaa ei voida myöntää niin, että toiminnasta aiheutuu kohtuutonta naapuruushaittaa (laki eräistä naapuruussuhteista 26/1920). Tämä voi jopa estää hankkeita toteutumasta.

Uudenkylän Kirviän ja Villähteen Ritomäen T-2 alueiden läheisyydessä sijaitsee olemassa olevaa asutusta noin 100 metrin etäisyydellä T-2 alueen rajasta ja Pippo-Kujalassa Korvenrannantiellä lähimmillään alle 100 metrin etäisyydellä. Nastolan suljetun kaatopaikan ja jätevedenpuhdistamon läheisyydessä sijaitsevien T-2 alueiden läheisyydessä toimii ratsutalli, lähimmillään noin 200 metrin etäisyydellä T-2 -merkitystä alueesta ja tilan asuinrakennus lähimmillään noin 100 m etäisyydellä T-2 alueesta.

Lainsäädännön muutokset tulevat todennäköisesti edistämään kiertotaloutta Lahden suunta -työn yleiskaavan 2035 toteutumisen aikana. Kiertotalouden toteutuminen edellyttää hyvää yhteistyötä eri toimijoiden kesken.

Muuta

Viherrakennekartan kaavamerkintöjen (esp-sy) ja (esp-k) määräyksissä molemmissa on tekstinä samat ”Tärkeä ekosysteemien säätely- ja ylläpitopalvelu. Merkinnällä osoitetaan ekosysteemien säätely ja ylläpitopalveluiden kannalta tärkeät aluekokonaisuudet. Maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon kasvillisuuden,

maaperän ja pintavesien merkitys ekosysteemille. ” Kaavamääräykset on korjattava vastaamaan oikeaa kaavamerkintää.

Lahden ympäristöpalvelut
Tiia-Maria Mäntynen
ympäristönsuojelusihteri
040 749 8892
tiiamaria.mantynen@lahti.fi

Jakelu

Kaupunkisuunnittelu/ Yleiskaavoitus

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Liisa-Marjatta Koskelainen	Suomi.fi	26.06.2024 10:01:36 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (2 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Lahten kaupunki, kaavoitus

kirjaamo@lahti.fi

Viite: Lausuntopyyntö 17.5.2024

Asia: Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävä kaupunkiliikunnan ohjelma 2021–2025, ehdotusvaihe, Lahti

Lahden suunta -työhön kuuluu oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja kestävä kaupunkiliikunnan ohjelman laatiminen koko Lahden kaupungin alueelle. Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain. Parhaimmallaan laadittavana on Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotus, ja nähtäville asetetaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotus ja kestävä kaupunkiliikunnan ohjelman 2021–2025 ehdotus. Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitevuosi on 2035.

Pyydettyä lausuntoon Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 16.4.2024 päivätystä kaavaehdotuksesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Viitaten 31.8.2023 yleiskaavan luonnoksesta antamaansa lausuntoon, museo katsoo, että edellytetyt muutokset ja täydennykset on tehty riittävällä tarkkuudella. Kaava-aineistoon on päivitetty ajantasaiset tiedot muinaisjäännöksistä ja hankkeen yhteydessä on toteutettu arkeologinen esiselvitys, jonka avulla on arvioitu alueiden arkeologista potentiaalia koko kaupungin mittakaavassa. Huomioiden yleiskaavan tavoitevuoden 2035, on vastineessa annettu perustelu arkeologisten selvitysten ja inventointien laatimisesta maankäytön jatkosuunnittelun aikana eli joko kaavarunko- ja/tai asemakaavavaiheessa hyväksyttävää. Museo katsoo, ettei hankkeelle ole esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Museo esitti 31.8.2023 yleiskaavan luonnoksesta antamassaan lausunnossa muutoksia "Kestävä yhdyskuntarakenne" -kaavakarttaan (kartta 1). Museon edellyttämiä muutoksia ei ole ehdotusvaiheeseen tehty, mutta museo hyväksyy kaupungin vastineessaan antamat perustelut. Luonnosvaiheen lausunnossa mainittujen alueiden täydentäviin suunnitteluohjeisiin tulee lisätä maininta kulttuuriympäristön huomioon ottamisesta sekä alueen todetuista arvoista. Museo toteaa, että kaavaratkaisujen vaikutusten arviointi rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta on riittävää.

Museo katsoo, että myös muiden kulttuuriympäristöalueille sijoittuvien alueiden täydentävissä suunnitteluohjeissa on puutteita. A ja AT alueille, sekä esimerkiksi C (4) alueen suunnittelumääräyksiä tulee tarkentaa kulttuuriympäristön todettujen arvojen sekä niiden huomioon ottamisen osalta.

Museo on ollut mukana ohjaamassa paikallisten rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitysinventointia ja muutokset rajauksiin luonnoksesta ehdotusvaiheeseen on valmisteltu yhdessä museon kanssa. Museo ohjaa inventointia yhdessä työryhmän kanssa edelleen nähtävillä olon jälkeen. Mikäli tekeillä olevan maakunnallisen inventoinnin uudet rajaukset valmistuvat nähtävillä olon jälkeen ennen päätöskäsittelyä, tulee ne ottaa huomioon yleiskaavan kulttuuriympäristö-kartalla (kartta 2).

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Esko Tikkala
rakennustutkija	Roosa Ruotsalainen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus, Yleiskaava-arkkitehti Johanna Sääksniemi

Lausunto

Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostoilta on pyydetty lausuntoa Lahden suunta työn 2021–2025 ehdotuksesta. Vammais- ja vanhusneuvostot ovat käsitelleet asiaa yhteiskokouksessa, joka järjestettiin 19.6.2024 teamsin välityksellä.

Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot lausuvat että liikkumisen pitää olla ikäihmisille ja vammaisille henkilöille turvallista, sujuvaa ja esteetöntä. Esteettömien kulkuväylien pitää olla apuvälineillä (esim. rollaattoreilla ja sähköpyörätuoleilla) liikkuvien käytettävissä. Joukkoliikenteen pitää mahdollistaa eri ryhmille pääsy palveluiden äärelle ja palveluiden pitää olla helposti saavutettavissa kaikille.

Lisäksi todettiin, että kaupunkikuvassa pitää huomioida turvallisuus riittävällä valaistuksella tunneleissa ja erityisesti rautatieaseman alueella. Katurakentamisessa tulee huomioida näkövammaiset ja kaikki ryhmät kulkuväylien tasoeroissa. Reunakivet tulee olla oikein mitoitettu ja loivennettu ylityskohdissa. Asuntosijoittelussa on huomioitava ikäihmiset ja vammaiset henkilöt. Asumispalvelu yksiköiden ja niihin verrattavien rakennusten välittömässä läheisyydessä olevat kevyen liikenteen väylät tulee pitää läpi vuoden moitteettomassa kunnossa.

Tasavertaisuus pitää huomioida ja että Lahti on hyvän ikääntymisen kaupunki.

Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot

Lahden kaupunki

kirjaamo@lahti.fi

Kuulutus ja lausuntopyyntö 17.5.2024

Metsähallituksen lausunto Lahden yleiskaava 2035 ehdotuksesta

Lahden suunta -prosessin osana on laadittu oikeusvaikutteinen yleiskaava, jonka rinnalla on kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021-2025. Kaupunginhallitus on asettanut MRL 65§:n mukaisesti ohjelman ja yleiskaavaehdotuksen nähtäville 10.5.-30.6.2024. Metsähallitus on tutustunut kaavaluonnokseen ja antaa lausunnon valtion maa- ja vesiomaisuuden haltijana ja hoitajana. Metsähallitus harjoittaa toimialallaan liiketoimintaa ja hoitaa sille säädettyjä julkisia hallintotehtäviä. Julkisiin hallintotehtäviin kuuluu valtion perustettujen luonnonsuojelualueiden ja suojeluun varattujen alueiden hallinta ja hoito.

Kaava-alueella on useita luonnonsuojeluun varattuja alueita sekä merkittävimpanä Linnaistensuon Natura-alue (FI0324001, SCI/SAC). Monet suojeluun varatuista alueista on teemoitettu ekosysteemien säätely- ja ylläpitopalveluihin. Metsähallitus pitää tärkeänä, että kaikki alueet osoitettaisiin kaavakartassa myös SL-merkinnällä. Pesäkallion kiinteistön 398-401-11-233 osalta on epäselvää, sisältyykö se SL-3 -merkinnällä osoitettuun alueeseen. Hersalan Enonsaaren kiinteistöstä 398-408-1-9-puuttuu SL merkintä.

Metsähallitus pitää positiivisena, että kaavassa on osoitettu lakisääteisinä perustettavia suojelualueita laajemmat alueet SL-merkinnöin. Lisäksi VL-alueet muodostavat hyvät viheryhteydet, jotka tukevat sekä luonnon monimuotoisuuden säilymistä sekä tarjoavat kestäväan, kuntoa ja kansanterveyttä ylläpitävään liikkumiseen sopivat puitteet. Kaavaselostuksessa kuvataan kävely- ja pyöräilyreittien kehittämisperiaatteita. Niihin voisi lisätä, että soveltuvuutta tarkasteltaisiin käyttäjien näkökulman lisäksi myös luontoympäristö huomioiden. Varsinaiset luonnonsuojelualueet ovat varsin pienialaisia, ja siksi ne kannattaa jättää intensiivisen virkistyskäytön ja reittiverkoston ulkopuolelle.

Lausunnon on valmistellut maankäytön erityisasiantuntija Matti Hovi.

27.6.2024

MH 4034/2024

Metsähallituksen puolesta

Ida Montell

Alueidenkäytön johtava asiantuntija

Lahden kaupunki

kirjaamo@lahti.fi

Kommentti: Enonsaaren kiinteistön 398-408-1 9 kaavamerkintä

Lahden yleiskaava Y-205:n luonnoksesta Metsähallituksen antamaan lausuntoon kaavoittaja on vastineessaan todennut, että Enonsaaren kiinteistö 398-408-1-9 voidaan osoittaa luonnonsuojelualueeksi SL-merkinnällä maanomistajan toivomuksen mukaisesti. Metsähallitus toteaa kiinteistön olevan sen omalla päätöksellä suojeluun varattu suojelumetsä, joka on jo Luontopalvelujen hallinnassa ja tullaan aikanaan perustamaan luonnonsuojelulain tarkoittamaksi suojelualueeksi. SL-merkintä on siksi perusteltu.

Terveisin

Matti Hovi

maankäytön erityisasiantuntija

Liitteet

Jakelu Lahden kaupunki

Tiedoksi

27.06.2024

POL-2024-74069

Lahden kaupunki, yleiskaavoitus
kirjaamo@lahti.fi

Lausuntopyyntö 17.5.2024, 8726/10.02.00.00/2021, Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025

Hämeen poliisilaitoksen lausunto

Hämeen poliisilaitoksella ei ole lausuttavaa asiassa.

Ylikomisario

Timo Kuokkanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 27.06.2024 klo 12:51. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-
mosta.